

**ELS CONTACTES CONSONÀNTICS EN BALEAR.
DESCRIPCIÓ I ANÀLISI**

Tesi doctoral presentada per
CLÀUDIA PONS MOLL
per optar al títol de doctora en Filologia Catalana

Direcció:
MARIA ROSA LLORET ROMAÑACH (UB) i JOAQUIM VIAPLANA LLEONART (UB)

Programa de Doctorat:
Descripció lingüística i variació (bienni 1998-2000)

Departament de Filologia Catalana
Universitat de Barcelona
Barcelona, maig del 2004

*Finalista (amb menció honorífica) del X Premi Claustre de Doctors de la Universitat de
Barcelona a tesis doctorals (edició 2006)*

[pər ən zə'zʊs ki s,tɔjkə'mɛnt
a supər,tat tsəz ,mɛvəz ɪmfɪðəli,ðaz nʊt'tɜrnəz
ən s ʊrðinə'ðo]

ÍNDEX

1. MOTIVACIÓ	11
2. OBJECTIUS	12
2.1. OBJECTIUS ESPECÍFICS	12
2.2. OBJECTIUS GENERALS.....	13
3. ESTRUCTURA I ORGANITZACIÓ DEL TREBALL	14
4. METODOLOGIA	15
4.1. METODOLOGIA DE RECOLLIDA DE DADES	16
4.1.1. EL QÜESTIONARI.....	16
4.1.2. EXECUCIÓ DE L'ENQUESTA.....	19
4.1.3. XARXA DE LOCALITATS	19
4.1.4. ELS INFORMADORS	20
4.1.5. TRACTAMENT DE LES DADES	20
4.2. MARC TEÒRIC	21
4.2.1. LA TEORIA DE L'OPTIMITAT.....	21
4.2.1.1. INTRODUCCIÓ.....	21
4.2.1.2. GÈNESI.....	22
4.2.1.3. RESUM I DISCUSSIÓ	28
4.2.1.4. FUNCIONAMENT BÀSIC DE LA TEORIA DE L'OPTIMITAT	29
4.2.1.5. ELS COMPONENTS DE LA GRAMÀTICA EN TEORIA DE L'OPTIMITAT.....	30
4.2.1.6. PROPIETATS DELS COMPONENTS DE LA GRAMÀTICA EN TEORIA DE L'OPTIMITAT	31
4.2.1.6.1. <i>El lexicó: riquesa de la base i optimització</i>	31
4.2.1.6.2. <i>El generador: llibertat d'anàlisi, conteniment i coherència</i>	32
4.2.1.6.3. <i>L'avaluador: transitivitat, dominació estricta i paral·lelisme</i>	33
4.2.1.6.4. <i>Restriccions: conflicte, universalitat i violabilitat</i>	34
4.2.1.6.5. <i>Resum i discussió</i>	36
4.2.1.7. EVOLUCIONS I REFINAMENTS	36
4.2.1.7.1. <i>Alineament generalitzat</i>	37
4.2.1.7.2. <i>La teoria de la correspondència</i>	39
4.2.1.8. TIPOLOGIA DE RESTRICCIONS.....	40
4.2.1.8.1. <i>Restriccions de fidelitat</i>	40
4.2.1.8.2. <i>Restriccions de fidelitat posicional</i>	42
4.2.1.8.3. <i>Restriccions de marcatge absolutes</i>	43
4.2.1.8.4. <i>Restriccions de marcatge contextual</i>	44
4.2.1.9. ELS TRETS EN LA TEORIA DE L'OPTIMITAT	45
4.2.1.10. EL TRACTAMENT DE L'OPACITAT EN LA TEORIA DE L'OPTIMITAT	59
4.2.1.10.1. <i>El serialisme harmònic</i>	62
4.2.1.10.2. <i>L'avaluació cíclica</i>	62
4.2.1.10.3. <i>La fonologia lèxica optimal</i>	63
4.2.1.10.4. <i>Les pressions analògiques</i>	63
4.2.1.10.5. <i>La teoria de la simpatia</i>	66
4.2.1.10.6. <i>El marcatge comparatiu</i>	67
4.2.1.11. FORMALISME	67
4.2.1.12. LA TEORIA DE L'OPTIMITAT I LA VARIACIÓ LINGÜÍSTICA	68
5. HIPÒTESIS DE TREBALL	73
6. ELS CONTACTES CONSONÀNTICS EN BALEAR	76
6.1. CANVIS EN LA QUALITAT SEGMENTAL	76
6.1.1. CANVIS EN EL LLOC D'ARTICULACIÓ	77

6.1.1.1. L'ASSIMILACIÓ REGRESSIVA DE LLOC D'ARTICULACIÓ	77
6.1.1.1.1. <i>Descripció</i>	77
6.1.1.1.1.1. Introducció	77
6.1.1.1.1.2. Oclusiva + oclusiva	80
6.1.1.1.1.2.1. Nivell lèxic	80
6.1.1.1.1.2.1.1. Posició interior de mot.....	80
6.1.1.1.1.2.1.2. Posició final de mot	81
6.1.1.1.1.2.2. Nivell postlèxic.....	81
6.1.1.1.1.3. Oclusiva + fricativa alveolar o prepalatal.....	82
6.1.1.1.1.3.1. Nivell lèxic	82
6.1.1.1.1.3.1.1. Posició interior de mot.....	82
6.1.1.1.1.3.1.2. Posició final de mot	83
6.1.1.1.1.3.1.2.1. Seqüències tautomòrfiques	84
6.1.1.1.1.3.1.2.2. Seqüències heteromòrfiques	85
6.1.1.1.1.3.2. Nivell postlèxic.....	89
6.1.1.1.1.3.2.1. Formes prefixades i compostes.....	89
6.1.1.1.1.3.2.2. Mots adjacents	90
6.1.1.1.1.4. Nasal no palatal + nasal	95
6.1.1.1.1.4.1. Nivell lèxic	95
6.1.1.1.1.4.1.1. Posició interior de mot.....	95
6.1.1.1.1.4.1.2. Posició final de mot	95
6.1.1.1.1.4.2. Nivell postlèxic.....	96
6.1.1.1.1.4.2.1. Formes prefixades i compostes.....	96
6.1.1.1.1.4.2.2. Mots adjacents	97
6.1.1.1.1.4.3. Seqüències amb clítics.....	99
6.1.1.1.1.5. Nasal no palatal + oclusiva	99
6.1.1.1.1.5.1. Nivell lèxic	99
6.1.1.1.1.5.2. Nivell postlèxic.....	99
6.1.1.1.1.5.3. Seqüències amb clítics.....	101
6.1.1.1.1.6. Nasal no palatal + fricativa.....	101
6.1.1.1.1.6.1. Nivell lèxic	101
6.1.1.1.1.6.1.1. Posició interior de mot.....	101
6.1.1.1.1.6.1.2. Posició final de mot	102
6.1.1.1.1.6.1.2.1. Seqüències tautomòrfiques	102
6.1.1.1.1.6.1.2.2. Seqüències heteromòrfiques	103
6.1.1.1.1.6.2. Nivell postlèxic.....	106
6.1.1.1.1.6.2.1. Formes prefixades i compostes.....	106
6.1.1.1.1.6.2.2. Mots adjacents	107
6.1.1.1.1.6.3. Seqüències amb clítics.....	109
6.1.1.1.1.7. Nasal no palatal + semivocal	110
6.1.1.1.1.8. Nasal no palatal + lateral	110
6.1.1.1.2. <i>Anàlisi</i>	111
6.1.1.1.2.1. Introducció	111
6.1.1.1.2.2. La fonologia autosegmental i l'assimilació de lloc d'articulació ...	111
6.1.1.1.2.3. La teoria de l'optimitat i l'assimilació de lloc d'articulació.....	119
6.1.1.1.2.4. Nova proposta d'anàlisi des de la teoria de l'optimitat	125
6.1.1.1.2.4.1. Dades objecte d'anàlisi.....	125
6.1.1.1.2.4.2. Anàlisi general: assimilació d'oclusives i nasals.....	126
6.1.1.1.2.4.3. Altres estratègies: inserció i elisió	139
6.1.1.1.2.4.4. Un cas especial: les sibilants, les laterals i les ròtiques	144

6.1.1.1.2.4.5. Resum	148
6.1.2. CANVIS EN EL MODE D'ARTICULACIÓ	149
6.1.2.1. L'AFRICACIÓ DE SIBILANTS EN MALLORQUÍ I MENORQUÍ	149
6.1.2.1.1. <i>Descripció</i>	149
6.1.2.1.2. <i>Anàlisi</i>	150
6.1.2.1.2.1. <i>Anàlisis prèvies</i>	150
6.1.2.1.2.2. <i>Nova proposta d'anàlisi</i>	153
6.1.2.1.2.3. <i>Resum</i>	157
6.1.2.2. L'ASSIMILACIÓ REGRESSIVA DE MODE D'ARTICULACIÓ	158
6.1.2.2.1. <i>Descripció</i>	158
6.1.2.2.1.1. <i>Introducció</i>	158
6.1.2.2.1.2. <i>Oclusiva + consonant</i>	158
6.1.2.2.1.2.1. <i>Oclusiva + fricativa labiodental</i>	158
6.1.2.2.1.2.1.1. <i>Nivell lèxic</i>	161
6.1.2.2.1.2.1.2. <i>Nivell postlèxic</i>	161
6.1.2.2.1.2.1.2.1. <i>Formes prefixades i compostes</i>	161
6.1.2.2.1.2.1.2.2. <i>Mots adjacents</i>	162
6.1.2.2.1.2.2. <i>Oclusiva + nasal</i>	164
6.1.2.2.1.2.2.1. <i>Nivell lèxic</i>	164
6.1.2.2.1.2.2.1.1. <i>Posició interior de mot</i>	164
6.1.2.2.1.2.2.1.2. <i>Posició final de mot</i>	165
6.1.2.2.1.2.2.2. <i>Nivell postlèxic</i>	165
6.1.2.2.1.2.2.2.1. <i>Formes prefixades i compostes</i>	165
6.1.2.2.1.2.2.2.2. <i>Mots adjacents</i>	166
6.1.2.2.1.2.3. <i>Oclusiva + líquida</i>	167
6.1.2.2.1.2.3.1. <i>Nivell lèxic</i>	167
6.1.2.2.1.2.3.1.1. <i>Posició interior de mot</i>	167
6.1.2.2.1.2.3.1.2. <i>Posició final de mot</i>	167
6.1.2.2.1.2.3.2. <i>Nivell postlèxic</i>	168
6.1.2.2.1.2.3.2.1. <i>Formes prefixades i compostes</i>	168
6.1.2.2.1.2.3.2.2. <i>Mots adjacents</i>	169
6.1.2.2.1.2.4. <i>Oclusiva + semivocal</i>	169
6.1.2.2.1.3. <i>Fricativa labiodental + consonant</i>	170
6.1.2.2.1.3.1. <i>Fricativa labiodental + oclusiva</i>	171
6.1.2.2.1.3.1.1. <i>Nivell lèxic</i>	171
6.1.2.2.1.3.1.2. <i>Nivell postlèxic</i>	171
6.1.2.2.1.3.2. <i>Fricativa labiodental + fricativa</i>	173
6.1.2.2.1.3.2.1. <i>Nivell lèxic</i>	173
6.1.2.2.1.3.2.2. <i>Nivell postlèxic</i>	173
6.1.2.2.1.3.3. <i>Fricativa labiodental + nasal</i>	175
6.1.2.2.1.3.3.1. <i>Nivell lèxic</i>	175
6.1.2.2.1.3.3.2. <i>Nivell postlèxic</i>	175
6.1.2.2.1.3.4. <i>Fricativa labiodental + líquida</i>	176
6.1.2.2.1.3.5. <i>Fricativa labiodental + semivocal</i>	176
6.1.2.2.1.4. <i>Fricativa alveolar + consonant</i>	177
6.1.2.2.1.4.1. <i>Fricativa alveolar + nasal</i>	177
6.1.2.2.1.4.1.1. <i>Nivell lèxic</i>	177
6.1.2.2.1.4.1.2. <i>Nivell postlèxic</i>	178
6.1.2.2.1.4.1.3. <i>Seqüències amb clítics</i>	178
6.1.2.2.1.4.2. <i>Fricativa alveolar + lateral</i>	179

6.1.2.2.1.4.2.1. Nivell lèxic	179
6.1.2.2.1.4.2.2. Nivell postlèxic.....	180
6.1.2.2.1.4.2.2.1. Formes prefixades i compostes.....	180
6.1.2.2.1.4.2.2.2. Mots adjacents	180
6.1.2.2.1.4.2.3. Seqüències amb clítics.....	180
6.1.2.2.1.4.3. Fricativa alveolar + ròtica.....	181
6.1.2.2.1.4.4. Fricativa alveolar + semivocal.....	181
6.1.2.2.1.5. Nasal no palatal + consonant.....	181
6.1.2.2.1.5.1. Nasal no palatal + semivocal.....	181
6.1.2.2.1.5.2. Nasal no palatal + lateral	182
6.1.2.2.1.6. Ròtica + consonant	183
6.1.2.2.1.6.1. Ròtica + nasal alveolar	183
6.1.2.2.1.6.1.1. Nivell lèxic	183
6.1.2.2.1.6.1.1.1. Posició interior de mot	183
6.1.2.2.1.6.1.1.2. Posició final de mot.....	184
6.1.2.2.1.6.1.2. Nivell postlèxic.....	185
6.1.2.2.1.6.1.3. Seqüències amb clítics.....	185
6.1.2.2.1.6.2. Ròtica + lateral	185
6.1.2.2.1.6.2.1. Nivell lèxic	186
6.1.2.2.1.6.2.1.1. Posició interior de mot.....	186
6.1.2.2.1.6.2.1.2. Posició final de mot.....	187
6.1.2.2.1.6.2.2. Nivell postlèxic.....	187
6.1.2.2.1.6.2.2.1. Formes prefixades i compostes	187
6.1.2.2.1.6.2.2.2. Mots adjacents.....	187
6.1.2.2.1.6.2.3. Seqüències amb clítics.....	188
6.1.2.2.2. <i>Anàlisi</i>	189
6.1.2.2.2.1. Introducció.....	189
6.1.2.2.2.2. La fonologia generativa clàssica i l'assimilació de mode	189
6.1.2.2.2.3. La fonologia autosegmental i l'assimilació de mode	190
6.1.2.2.2.4. Nova proposta d'anàlisi en el marc de la teoria de l'optimitat.....	191
6.1.2.2.2.4.1. L'assimilació regressiva de mode en mallorquí i menorquí.....	191
6.1.2.2.2.4.1.1. Dades objecte d'anàlisi.....	191
6.1.2.2.2.4.1.2. Anàlisi.....	194
6.1.2.2.2.4.2. L'assimilació regressiva de mode en eivissenc	210
6.1.2.2.2.4.3. Altres estratègies: inserció, elisió, resil·labificació, assimilació progressiva.....	214
6.1.2.2.2.4.4. Altres interpretacions de l'assimilació regressiva de mode d'articulació	215
6.1.2.2.2.4.5. Resum	216
6.1.2.3. EL ROTACISME EN MALLORQUÍ.....	217
6.1.2.3.1. <i>Descripció</i>	218
6.1.2.3.2. <i>Anàlisi</i>	219
6.1.2.4. LA DISSIMILACIÓ DE SIBILANTS EN MALLORQUÍ I MENORQUÍ.....	226
6.1.2.4.1. <i>Descripció</i>	226
6.1.2.4.1.1. Nivell lèxic	227
6.1.2.4.1.1.1. Posició interior de mot.....	227
6.1.2.4.1.1.2. Posició final de mot	228
6.1.2.4.1.2. Nivell postlèxic.....	232
6.1.2.4.1.2.1. Formes prefixades i compostes.....	232
6.1.2.4.1.2.2. Mots adjacents	233

6.1.2.4.1.2.3. Seqüències amb clítics.....	234
6.1.2.4.2. <i>Anàlisi</i>	236
6.1.2.4.2.1. Introducció.....	236
6.1.2.4.2.2. L'OCP en el marc de la fonologia autosegmental.....	237
6.1.2.4.2.3. Els efectes de l'OCP en català des de la perspectiva autosegmental.....	239
6.1.2.4.2.4. Resum i discussió.....	244
6.1.2.4.2.5. L'OCP en la teoria de l'optimitat: aspectes formals i funcionals...	246
6.1.2.4.2.6. La naturalesa de l'OCP en la teoria de l'optimitat i la seva aplicació al català.....	246
6.1.2.4.2.7. Proposta d'anàlisi en el marc de la teoria de l'optimitat.....	252
6.1.2.4.2.7.1. Dades objecte d'anàlisi.....	252
6.1.2.4.2.7.2. Organització de la secció.....	254
6.1.2.4.2.7.2.1. Seqüències postlèxiques de sibilant alveolar seguida de sibilant.....	255
6.1.2.4.2.7.2.1.1. El cas del mallorquí i el menorquí: dissimilació.....	255
6.1.2.4.2.7.2.1.2. El cas de l'eivissenc: elisió i fusió.....	262
6.1.2.4.2.7.2.2. Seqüències postlèxiques de sibilant prepalatal seguida de sibilant.....	267
6.1.2.4.2.7.2.2.1. El cas del menorquí: dissimilació, semivocalització i escissió.....	268
6.1.2.4.2.7.2.2.2. El cas de l'eivissenc: fusió.....	271
6.1.2.4.2.7.2.3. Seqüències lèxiques de sibilant seguida de sibilant heteromòrfica.....	274
6.1.2.4.2.7.2.4. Seqüències de sibilants en clítics.....	281
6.1.2.4.2.7.3. Resum i discussió.....	290
6.2. CANVIS EN LA QUANTITAT I LA QUALITAT SEGMENTAL.....	297
6.2.1. SEMIVOCALITZACIÓ, ESCISSIÓ I DESPALATALITZACIÓ DE PALATALS.....	297
6.2.1.1. DESCRIPCIÓ.....	297
6.2.1.1.1. <i>Introducció</i>	297
6.2.1.1.2. <i>Semivocalització i escissió de fricatives i africades prepalatals</i>	297
6.2.1.1.2.1. Nivell lèxic.....	298
6.2.1.1.2.1.1. Posició final de mot.....	298
6.2.1.1.2.2. Nivell postlèxic.....	300
6.2.1.1.2.2.1. Formes prefixades i compostes.....	300
6.2.1.1.2.2.2. Mots adjacents.....	301
6.2.1.1.3. <i>Escissió de nasals palatals</i>	311
6.2.1.1.3.1. Nivell lèxic.....	311
6.2.1.1.3.1.1. Posició interior de mot.....	311
6.2.1.1.3.1.2. Posició final de mot.....	312
6.2.1.1.3.2. Nivell postlèxic.....	314
6.2.1.1.3.2.1. Formes prefixades i compostes.....	315
6.2.1.1.3.2.2. Mots adjacents.....	315
6.2.1.1.4. <i>La despalatalització de la lateral palatal en mallorquí</i>	319
6.2.1.1.5. <i>La semivocalització de la lateral palatal en mallorquí i menorquí</i>	321
6.2.1.2. ANÀLISI.....	322
6.2.1.2.1. <i>Introducció</i>	322
6.2.1.2.2. <i>Anàlisis prèvies</i>	325
6.2.1.2.3. <i>Resum i discussió</i>	331
6.2.1.2.4. <i>Anàlisi en teoria de l'optimitat</i>	332

6.2.1.2.4.1. Escissió, semivocalització i centralització en mallorquí	332
6.2.1.2.4.2. Escissió i semivocalització de palatals en menorquí	349
6.2.1.2.4.3. Inserció en mallorquí i menorquí.....	352
6.3. CANVIS EN LA QUANTITAT SEGMENTAL	353
6.3.1. LA SIMPLIFICACIÓ CONSONÀNTICA	353
6.3.1.1. DESCRIPCIÓ	353
6.3.1.1.1. <i>Nivell lèxic</i>	354
6.3.1.1.1.1. Posició interior de mot.....	354
6.3.1.1.1.2. Posició final de mot	356
6.3.1.1.1.2.1. Grups de dues consonants.....	356
6.3.1.1.1.2.2. Grups de tres consonants	358
6.3.1.1.1.2.2.1. Seqüències heteromòrfiques	358
6.3.1.1.1.2.2.2. Seqüències tautomòrfiques	362
6.3.1.1.1.2.3. Grups de quatre consonants.....	363
6.3.1.1.2. <i>Nivell postlèxic</i>	363
6.3.1.1.2.1. Formes prefixades i compostes.....	363
6.3.1.1.2.2. Mots adjacents	364
6.3.1.1.2.2.1. Grups de tres consonants	364
6.3.1.1.2.2.2. Grups de quatre consonants.....	374
6.3.1.1.2.2.3. Casos especials	374
6.3.1.2. ANÀLISI	376
6.3.1.2.1. <i>Introducció</i>	376
6.3.1.2.2. <i>La simplificació de grups consonàntics finals en eivissenc</i>	378
6.3.1.2.2.1. Dades objecte d'anàlisi	379
6.3.1.2.2.2. Anàlisis prèvies en el marc de la teoria de l'optimitat	380
6.3.1.2.2.3. La simplificació i el contrast en teoria de l'optimitat	386
6.3.1.2.3. <i>La simplificació de grups consonàntics no finals en eivissenc</i>	396
6.3.1.2.3.1. Dades objecte d'anàlisi	396
6.3.1.2.3.2. Anàlisis prèvies.....	398
6.3.1.2.3.3. Nova proposta d'anàlisi	399
6.3.1.2.4. <i>La simplificació de grups consonàntics en mallorquí i menorquí</i>	401
6.3.1.2.4.1. La simplificació consonàntica en mallorquí	401
6.3.1.2.4.1.1. Anàlisis prèvies en teoria de l'optimitat	401
6.3.1.2.4.1.2. Nova proposta d'anàlisi en teoria de l'optimitat	404
6.3.1.2.4.1.2.1. La simplificació de grups finals en mallorquí	407
6.3.1.2.4.1.2.2. La simplificació de grups no finals en mallorquí.	409
6.3.1.2.4.2. La simplificació de grups finals en menorquí.....	413
6.3.1.2.4.3. La simplificació de grups no finals en menorquí.....	418
6.3.2. LA INSERCIÓ VOCÀLICA.....	423
6.3.2.1. DESCRIPCIÓ	423
6.3.2.2. ANÀLISI	424
6.3.2.2.1. <i>Anàlisis prèvies</i>	424
6.3.2.2.2. <i>Nova proposta d'anàlisi</i>	426
6.3.2.2.3. <i>Un cas especial respecte de la inserció vocàlica</i>	433
7. CONCLUSIONS	447
8. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES	455

AGRAÏMENTS

Fer una tesi és un camí alhora ardu i gratificant, en el qual alternen moments de pessimisme —quan els fets objecte d'estudi no s'ajusten a les hipòtesis de partida, per exemple— i d'optimisme —quan es descobreix l'anàlisi que il·lumina aquests fets. Aquest camí se m'ha fet més planer, però, gràcies al suport d'algunes persones del meu entorn laboral i personal.

Vull agrair, en primer lloc, l'ajuda inestimable dels meus directors de tesi, Maria Rosa Lloret i Joaquim Viaplana, perquè m'han ensenyat que, al darrere dels sons, s'hi amaguen moltes coses, perquè m'han encaminat quan anava desencaminada, perquè han apaivagat les incerteses que m'escometien a mesura avançava la tesi, i perquè han escoltat, pacientment, les noves idees que frisava per exterioritzar. Sense el seu ajut intel·lectual i sense el seu afecte aquest treball no hauria estat possible.

Aquest estudi tampoc no hauria estat possible sense la col·laboració desinteressada de totes les persones de Mallorca i de Menorca que vaig enquestar per a la recollida de dades. A tots ells, moltes gràcies.

També he d'expressar el meu agraïment a Eulàlia Bonet, Joan Castellví, Joan Mascaró i Max W. Wheeler, els quals han llegit parts del treball —ja sigui el treball mateix o articles que hi estan relacionats— i, amb les seves observacions intel·ligents, han contribuït a millorar-lo.

Vull agrair, també, els comentaris, encertats i enriquidors, que Lúdia Pons i Joan Veny em van fer quan vaig presentar el treball d'investigació *Els contactes consonàntics en mallorquí i menorquí*, origen d'aquesta tesi.

Així mateix, he de regraciar la companyonia i el suport emocional que he rebut dels meus col·legues del Departament de Filologia Catalana i de les meves amigues de Barcelona i de Menorca. Amb Pere Grimalt —entusiasta, com jo, de la teoria de l'optimitat—, he pogut discutir sobre trets, restriccions i jerarquies.

He de fer constar, també, el suport econòmic que he rebut de la Generalitat, que em va atorgar una beca FPI (1999FI 00478), de l'Institut Menorquí d'Estudis, que em va concedir un ajut a la investigació, i del Ministeri de Ciència i Tecnologia (PB97-0889; BFF2001-3798).

I, finalment, moltes gràcies als meu pares i al meu germà. Amb ells he compartit molts nervis i moltes emocions durant l'elaboració d'aquest treball.

La meua gratitud a Joan Veny, Joaquim Rafel, Joan Mascaró, Eulàlia Bonet i Jesús Jiménez per haver acceptat de formar part del tribunal avaluador d'aquesta tesi.